

domovine delovati ter se medsebojno spoštovati. Varnost, se gospod škof, da se mi ne vsili misel, da so bil ves moj trud in vse moje žrtve zastonj, da z rimsko cerkvijo ni mogoče imeti mira, da ona zahteva le podjarmljenje. Ko bi prišel do prepričanja, da so vsi moji poskusi in vsa moja prizadevanja za pomirenje verskih nasprotij bila brezuspešna zaradi Vaše nestrpljivosti in predrznosti, tedaj bi znal začeti drugi veter pihati. Vi ravno tako dobro veste kakor jaz, kako močno je v novejšem času postalo protestanstvo gibanje. Gospod škof, pomislite, da je Vaš cesar protestant! Na te cesarjeve besede je škof oči povsobil ter jecljal: „Veličanstvo, saj sem vendar prokletstvo preklical“. Cesar pa mu je nato takoj odvrnil: „To je bila Vaša sreča, častivredni gospod, saj drugače bi Vas itak ne sprejel. Ne trudite se opravičevati: za Vaše ravnanje ni nobenega opravičenja; le eno imam še Vam povedati, gospod škof: Vi ste škof v Nemčiji in sicer v deželi, kateri sem jaz neposredno tudi ob enem deželni oče. Služite Bogu po Vaši najboljši vesti, toda ne pozabite, da imate služiti tudi cesarju in domovini in da zamore biti cesarjeva roka ne samo mila temuč tudi kot železo trda. Mislim, da sva se razumela, gospod škof. Kar sem imel Vam povedati, moral je tudi gospod deželni namestnik kot Vaš predpostavljeni slišati. Z Bogom!“

Tako je govoril cesar škofu in mislimo, da navedene besede poslušalcu niso samo drnele v ušesih temuč tudi po vseh udih. Taka pridiga bi gotovo ne škodovala marsikateremu naših duhovnikov, ki se drzne ob vsakej priliki javno kazati svojo versko ali pa narodnostno nestrpljivost.

Nesreča na železnici. Blizo mesta Entrambasaguas na Španskem vnel se je osebni vlak ravno ko je vozil čez most preko reke Jiloca. Nekaj vozov padlo je raz 20 metrov visokega mosta in 20 ljudi je pri tem utonilo, 30 ljudi pa je zgorelo, tako, da znaša skupno število ponesrečencev 50.

200 romarjev utonilo je v reki Choper blizo mesta Rostok. Ladja, na kateri so se peljali čez to reko, bila je že pirava in razpadla je ravno sredi reke. Od 250 ljudi je rešilo se jih je samo 50.

Visoka penzija. Bivšemu olomuškemu nadškofu Kohnu se je dovolilo 50 tisoč kron letne penzije. Mislimo, da ima dovolj.

Umor in rop. Na pretulski planini blizo Müzzuschlaga našli so nedavno pesnika „Almpeter“ (Peter Bergner) v njegovi hiši umorjenega. Shramba za denar je bila izpraznjena in zgodil se je toraj tukaj ob enem rop. Sumljivega zločinca so že zaprli.

Izpoved na smrtni postelji. V graški bolnišnici je nedavno na smrtni postelji izpovedal neki Karol Kohl, da je v mesecu juniju leta 1901 v družbi ključavničarskega pomočnika Alojzija Bračko umoril na potu proti st. Gallenu nekoga ptujca, katerega sta nato tudi oropala. Imenovanega Bračko-ta so že našli in ga zaprli.

Na Ruskem vre. Cesarjevega namestnika na Finlandskem, Bobrikova, je umoril neki Schaumann, mladenič iz imenitne finske rodovine. Bobrikov je

bil brezobziren in surov tlačitelj finskega naroda, katerega je Schaumann žrtvoval svojo mlado življenje. Med finskim ljudstvom je začelo hudo vreti in tudi v ruskej Poljski nastali so že javni izgredi. Pravice da bodejo morali iti avstrijski vojaki mir delati, ali se bi pojavili večji nemiri. Avstrija bi se baje tako pokazala hvaležna za pomoč, katero je leta 1848 od Rusije dobila, ko so se vzdignili oholi Madžarji.

Oskrunjena cerkev. Mežnar v Babinem polju na Kranjskem je v cerkvi vpričo Najsvetejšega našel „Marijini devici“ dejanski izkazoval svojo ljubezen ter je s tem hišo božjo na najnesramnejši način oskrunil. Cerkev so zaprli, mežnarja pa iščejo zadržati.

Roparski umor. Dne 1. julija opoldne je neznan hudodelnik na potu iz Radeč v št. Janž na Kranjskem ubil in oropal poštnega sla (pöta) J. Bregar-ja iz št. Janža. Vzel mu je 400 kron.

Samomor okrajnega glavarja. V Müzzuschlagu na Gornjem Štajerju se je ustrelil ondodni ces. kr. okrajni glavar pl. Hervey, ker ni mogel prenašati sramotne kojo mu je napravila njegova ničvredna žena. Ob času ženitve se je ista izdala za vdovljeno baronico a sedaj se je pokazalo, da je posvetna potepalka najnižje vrste.

Gospodarstvene in gospodinjske stvari.

Cepljenje proti rudečici pri svinjah. V zadnjih številki „Štajerca“ smo našim čitateljem obljubili da bomo v naslednji nekoliko natančneje pisali jako važni iznajdbi, ki se je posrečila na veliko karist vseh svinjerejcev in koje uspeh je v najnovjšem času iznenadil vse tiste, ki so imeli priložnost se prepričati, da je cepljenje proti svinjski rudečici (Schweinerotlauf) zares zanesljivo sredstvo proti tej jako nevarni morilki naših ščetinarjev. Ptujski mestni živinozdravnik, gospod Jožef Kurzidim, je s dovoljenjem ces. kr. namestnije v Gradcu v ptujskem okraju v teku dveh mesecev v deveterih okuženih in 43 neokuženih dvorih (Gehöften) opravil 50 cepljenj proti svinjski rudečici. V neokuženih dvorih nobena cepljena svinja ni zbolela na rudečici. Zanimiv je bil vspeh v okuženih dvorih. Od 11 svinj, ki so se cepile kot že okužene (na rudečici bolane) crknila je samo ena, medtem ko je pred cepljenjem vsaka okužena žival poginila. Nekemu posestniku je v 24 urah crknilo na rudečici sedem svinj v vrednosti 700 kron, drugih deset pa, katere je pustil takoj proti rudečici cepiti, so ostale zdrave neokužene. Razun omenjenih svinj imel je dotični posestnik še petero praset, o katerih pa živinozdravniku ničesar ni omenil ker se je bal stroškov cepljenja, akoravno so tisti čisto neznatni. Ko pa je v nekaterih dneh eno prase na rudečici zbolelo poslal je takoj po živinozdravnika, da bi mu še praset cepil. Vspeh je bil jako povoljen, ker bolno prase je v kratkem ozdravelo ter z ostalimi četir

mi vred zanaprej bilo proti rudečici zakovarjeno. Ti podatki o resničnih dejstvih vendar dokaj jasno pričajo in dokazujejo, da se sme na cepljenje proti svinjski rudečici vsak svinjerejec popolnoma zanesti. Svetujemo toraj našim gospodarjem in gospodinjam, da naj nikar ne zamudijo svoje svinje proti tej nevarni bolezni zakovariti. Kjer zboli ena žival, okužene so navadno v kratkem času vse ostale in škoda zamore biti toraj jako velika, ker doslej še ne poznamo nobenega drugega zanesljivega sredstva proti tej bolezni. Okužene živali brez cepljenja skoraj brez izjeme vse poginejo. Stroški cepljenja so, kakor že omenjeno, precej veliki. Ako ima posestnik več svinj, pride mu cepljenje ene živali na 80 krajcarjev. Ako pa v spoznavljanju več posestnikov v enem in istem kraju skupno da živinozdravnika poklicati, tedaj pride na posameznega le malo za plačati. Priporočati moramo toraj, da si posestniki ene vasi ali ene občine skupno pokličejo živinozdravnika, ki jim bode ob enem vse svinje in praseta cepil. Na ta način jim pride cepljenje jako po ceni in se tudi še zanesljivejše zakovarjajo proti okuženju svojih živalij in toraj tudi proti škodljivim škodi. Država je na prid svinjerejcev sicer odločila, da dobijo za vsled svinjske kuge poginjene živali nekoliko odškodnine, a za svinje, ki so crknile na rudečico, ne dobijo ničesar in vendar je posestnik v obeh slučajih enako oškodovan. Opozorimo toraj kmetje, da se zamorejo tudi proti škodi sled rudečice popolnoma okovariti, ako dajo svoje svinje proti tej bolezni cepiti ter jih nato pri zato ustanovljeni zavarovalnici zavarujejo. Natančneje pomenila o tej zadevi dobé se v upravnistvu „Štajerca“ pa pri gospodu Jožefu Kurzidim-u, mestnem živinozdravniku v Ptujju, ki dotična cepljenja oskrbuje.

Od česa se živi krt? Krt se hrani izključno od mrčesa (žuželk, črvov, ličink, bub), katerega najde v zemlji in ki je večinoma najhujši sovražnik naših nasadov. Mnogo kmetov pa je še napačnega mnenja, da krt poškoduje ali uničuje rastlinske korenine, ker se slučajno krt najprej tamkaj zaslediti more, kjer je mnogo takih poškodovanih rastlin. Vsekakor temu pa je ta, da si krt za svoj lov poišče najraje tak kraj, kjer je obilo različnega mrčesa, črvov, črvov itd., ki mu služi v hrano. Le ravnokar se najani repi zamore krt nekoliko škodovati s tem, da izrije mlado repo, katera se potem posuši. Na taki krti naj se krt živ vlovi ter izpusti na kakej drugej krti ali pa na travniku, kjer bode mnogo več koristil kot škodoval.

Kako se obranimo mušic? Da se uspešno zavarujemo proti piku nadležnih mušic, je dobro, ako se na koži drgnemo (ribljemo) s cunjjo, ki ima duh poprove kroleju. Komur pa je ta duh zopern, ta se naj zavariva s žvepljeno-kotranim ali pa s karbolnim milom (Saponein, Schwefeltee- oder Karbolseife). Lovci in ribiči se pa proti mušičnemu piku najraje poslužujejo s kuhanje iz pelina. Rabi se ohlajena voda, v kateri je kuhala pelin. S to si umijejo lica in roke. Pojavljeno je tudi, ako se koža drgne s svežimi listi

od žofeja (žaufé, Salbei). Že opikana mesta pa je dobro namazati z močno alkaličnim milom (žajfo) ali pa s salmijakom.

Kako preženemo plesnobo v kleteh? Priporočajo se za to sledeča sredstva in sicer za stene v kletih: pogostno štrihanje z apnenim mlekom; za površino sodov: mazanje s raztopljenim boraksom; za pipe, lije in čebre: od zunaj impregniranje z vročim parafinom, znotraj pa umivanje s raztopljenim formalinom; za lesene kletne stopnice, vrata in gantnarje: impregniranje s raztopnino železne ali pa bakrene galice; da obroči na sodih in druge železne reči v kletih ne rujavijo, se morajo svitlo osnažiti in nato z dobrim lakom (Alphaltlack), ki se hitro posuši, prevleči. Na ta način se prepreči tudi plesnoba sadja, krompirja, mleka in raznih drugih reči, katere imamo v kletih spravljene. Skrbno osnaženje kletnih posod je v vsakem oziru neobhodno potrebno, ako želimo, da se nam v kletih shranjena jedila ne pokvarijo. Tudi jesih (ocet) se v takih snažnih kletih ne spridi.

Krmljenje konj s zeleno krmo je včasih boljše, kakor da bi se jim dajala zdravila. Po zimi se da večkrat opazovati, da so konji bolj ali manje izgubili tek, brez da bi nam bil znan vzrok temu. Posebno se to zgodi pri konjih, ki niso dobivali prav dobrega ovsa ali ne dovolj tečnega sena. S pomanjkanjem teka pa se shujša navadno tudi zdravstveno stanje. S zeleno klajo pa se vzholjša prebavljanje in vrne zdravje. Seveda se ne sme polagati konjem samo zelena klaja, temuč v presledkih. Posebno previdno ravnaj takrat, ko pokladaš konjem mlado deteljo, katera ne povzročuje čestokrat samo napihovanja in kolike, temuč tudi drisko. Mnogokrat se pri takih konjih polovica zavžitega ovsa neprebavljena iztrebi. Zelena klaja je posebno prikladna za konje, ki trpé na smoliki (Druse) ali pa na črvih, in pa za doječe kobile. Za take mlade konje, ki so se na paši vzredili, je zelena klaja takorekoč neobhodno potrebna, pa tudi se bodo na suho krmo lažje privadili, ako jim dajemo popred zeleno klajo. Konjem, katere potrebujemo za težko vožnjo, ne smemo veliko zelene klaje polagati, temuč le kot takozvano „lizenje“. Nikoli pa konjem ne smemo prikrajšati ovsa. Za starejše konje, ki potrebujejo tečnejše hrane, zelena klaja ni prikladna. Ako je zelena klaja precej sočnata (saftig), mora se ji vsikdar nekaj rezi (na drobno zrezane slame) primešati; nikdar se na to ne sme pozabiti, če je klaja od deža zmočena. Zelena klaja mora se dajati konjem sveža (friška), ne pa vela in segreta, ki nareja v prebavilih kepe ter povzročuje živalim koliko.

Gotov pripomoček za zatiranje podgan in miši je sledeči: Postavi skozi tri večere zaporedoma skledo napolnjeno z moko in s stolčenim sladkorjem na tisti kraj, kamor podgane in miši najraje zahajajo. Na pol kg. moke se vzamete 2 žlici sladkorja. Zraven te sklede postavi drugo z vodo napolnjeno skledo. Na tretji večer primeša se moki še žganega, zdrobljenega, negašenega apna v razmerju 3 : 1, to se pravi k 1 in pol kg. moke se vzame pol kg. apna. Podgane

in miši slastno požrejo to mešanico, nakar postanejo neznansko žejne; pijejo toraj toliko vode, da naposled počijo.

Kako preženemo ščurke (grile, pukuže)? Dober pripomoček zoper ta mrčes je fosforov sir z melaso (Phosphorkäse mit Melasse) zmešan ter na papir nastrihan (namazan). Ta se dene tje kaj, kamor ščurki najraje zahajajo, ker ga prav radi jejo, zato tudi kmalu vsled tega strupa izginejo.

Krtica (rovka, Wühlmaus) je velika škodljivka sadnih dreves, ker jim ogloda korenine, da začne drevo hirati in se konečno posuši. Ko je pokončano eno drevo, loti se drugega in tako zamore primeroma v kratkem času napraviti sadjerejcu veliko škodo. Pri drevesu, ki začne kazati znake hiranja, naj se okoli korenin takoj zemlja prekoplje in preruši ter, ako mogoče, krtica ubije. Zalezti pa se zamore tudi s puško ali z motiko kadar pride na prosto, kar se zgodi navadno zvečer.

Oddaja žita ces. kr. vojaškemu erarju. Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem namerava letos v večji meri prevzeti zalaganje žita za vojno oskrbnništvo. Prosila, oziroma obvestila je toraj o tem svojem namenu vse kmetijske korporacije, to se pravi, vse podružnice ces. kr. kmetijske družbe, vsa Raiffeisenova posojilna in hranilna društva in raznovrstne druge kmetijske zadruge, da se najorganizacije direktnega zalaganja vojnega oskrbnništva prav energično poprimejo, svoje ude podučijo ter jih pozovejo, da svoje pošiljatve pravočasno in sicer najpozneje do 1. avgusta t. l. vodstvu zgoraj imenovane zveze naznanijo. Vsa naznanila morajo se skoz predstojništvo zadruge, oziroma društva ali pa kmetijske podružnice vposlati na zvezo kmetijskih zadrug, na Štajerskem (Verband der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Steiermark in Graz, Mehlplatz Nr. 1). Natančneje pojasnila o tem podaje v pisarni označene zveze trgovski vodja gospod Max Ott. Poljedelci, opozarjamo vas na predstoječe naznanilo in svetujemo vam, zglasite se takoj pri načelniku vaše zadruge, oziroma vašega društva!

Kako se iznebimo muh iz hlevov. Veliko nadlego delajo po leti našim domačim živalim muhe. Ne samo, da jih neprestano pikajo pri delu ali na paši, temveč jih nadlegujejo tudi v hlevih, kjer bi si imela živina oddahniti in odpočiti. Ker je znano, da ta mrčes ne ljubi prepriha (Luftzug) in teme, tedaj je dobro, da za to dvoje skrbimo ter v to svrho hlev dobro zračimo in v primerni temi držimo. Ako že s tem ravnanjem nadlege ne bomo do cela odstranili, vendar jo bomo znatno zmanjšali. Delajmo iz človeškega usmiljenja in imeli bomo pri tem tudi hasek, ker se živina skozi to nadlego ne bode toliko izmučila, temveč ostala zdravejša in tudi pri delu trpežnejša.

Smešnice.

Ni mu bilo znano... Fajmošter ustavi na cesti svojega mežnarja ter mu reče: „Hej, mežnar, kaj pa je z Vami, pol leta Vas že ni bilo pri spovedi?“ „Jutri pridem, milostljivi gospod“, izgovarja se skesano mežnar. Fajmošter pokima, gre naprej in si veselo mene roke misleč si: kako ga bodem sem vzal, še ni hudir, da ne bi zvedel, kdo hodi pit moje vino brez mojega dovoljenja. — Drugóga dne mežnar res pride k spovedi, ter se ondi spove vseh svojih velikih, srednjih in malih grehov, vseh, katere ve in ne ve, katere je zagrešil bodisi v mislih, besedah, željah ali dejanjih... Ko je skončal, vpraša ga fajmošter: „In kdo pa hodi že pol leta moje vino pit — ha?“ Mežnar pa urno odgovori: „Ni mi znano, nikakor mi ni znano, gospod fajmošter, kakor tudi ne to, kdo v moji nenavzočnosti moje ženo obiskuje...“ Fajmošter je jezen linico zaloputnil.

Poročilo poveljnika neke požarne brambe na deželi. Ogenj je nastal vsled krmljenja kmeta Huberja. Požarni jahač zgrešil je pot, ker je bil osmočen. Pogorišče ste razvitljevali dve svetilnici (laterni) in eden žandarm. Gasilna dela vodil je predstojnik, ker se je poveljniku v glavi vrtelo. Plamen je opletal okoli strehe. Ko je dospela požarna bramba iz A. nagnilo se je sleme goreče hiše in celo poslopje je stalo v sredini plamena. Pri gasilnih strojih smo najprej rabili gnojnico, pozneje smo dobili vodo skoz sezanje pri sosedu, kojega luknje so se z gnojem zamašile. Rešena je bila ena omara in ena krava, katera pa je bila ukradena. Dekla je rešila življenje v srajci. Mnogo živine je letelo na pogorišče, koje smo zaprli. Eden mož je bil ranjen na ušesu, ki je molelo čez čelado (Helm). Predpisan požar je spet pokazal, da shramba požarne brambe ne sme biti tako daleč od pogorišča oddaljena. Vspah prostovoljne požarne brambe bil je velikansk in v tem se strinjajo tudi vsi občudovanja vredni prebivalci.

Zdravnik: „Svetujem vam, da se zanaprej držite vsake opojne pijače in vsakega ronočevanja.“
Mož: „Če mi ne veste kaj družega povedat, tedaj sva pa že „kvit“, ker to mi je moja žena itak že preveč natrobila.“

Dobra krčma. Prvi gost: „Natakar moja kava je pa čisto hladna!“ Drugi gost: „Hočete menjati? Moje pivo je pa prav toplo.“

Odkritosrčen dolžnik. Upnik: „Kedaj pa vendar smem upati, da boste mi svoj dolg plačali? Jaz ne morem zmiraj za Vami letati.“ — Dolžnik: „Kateri dan pa bi bil Vam najbolj po godu?“ Upnik: „V soboto imam največ časa.“ Dolžnik: „Dobro, pridite tedaj vsako soboto.“

Sodnik: „Naznanil sem Vam že, da ste na smrt obsojeni. Ali imate proti tej obsodbi kaj ugovarjati?“ Obsojenec: „Zdaj ravno ne; bodeva potem govorila.“

General proti župniku, ki si je ogledoval vojaške vaje: „No, gospod župnik ali si zdaj zamorete predstavljati peklenski ogenj?“ Župnik: „O ja, prav dobro, posebno ker sem videl Vaše ekscelenco tako prav v sredini.“